

Aan De Minister van Verkeer, Vervoer
en Ruimtelijke Planning
De heer C.F. Cooper
Berg Arrarat Perceel C
Alhier

Uw nummer (letter): 2022/018420
2022/026365
Uw brief van: 7 september 2022
21 september 2022
Ons nummer: 27092022.01
Willemstad, 27 september 2022
Onderwerp: DC-ANSP jaartoets dividendbeleid/dividenduitkering 2021
(art. 5 P.B. 2014, no. 3 (GT))

Bijlagen:

1 Inleiding

De openbare rechtspersoon Curaçao is met inachtneming van artikel 4 van de Landsverordening corporate governance (P.B. 2014, no. 3 (G.T.)), een schriftelijke overeenkomst aangegaan ingaande 1 mei 2012, met een bij Landsbesluit no. 2012/13836 aangewezen deskundige organisatie zijnde Stichting Bureau Toezicht en Normering Overheidsentiteiten (hierna: SBTNO). Uitgaande van het gestelde in artikel 4 derde lid van de Landsverordening corporate governance alsook de bepalingen van de overeenkomst van opdracht, behoren tot de werkzaamheden van de adviseur corporate governance onder meer het ambtshalve of op verzoek van het Land Curaçao adviseren van de aandeelhouder, de Regering, de Raad van Ministers dan wel de Ministers over de toepassing van de in het Landsbesluit Code Corporate Governance Curaçao (P.B. 2014, no. 4 (G.T.)) (hierna: de Code) en in de Landsverordening corporate governance opgenomen bepalingen.

Middels besluiten van de Raad van Ministers van 7 september 2022 en 21 september 2022 met zaaknummers 2022/018420 en 2022/026365, ontvangen op respectievelijk 8 september 2022 en 22 september 2022, is de jaarrekening en de jaartoets 2021 inzake het dividendbeleid/dividenduitkering van Dutch Caribbean Air Navigation Service Provider N.V. (hierna: DC-ANSP) ter toetsing aan de adviseur aangeboden.

Conform artikel 5 lid 1 van de Landsverordening corporate governance dient de verantwoordelijke Minister, voor zo veel als dat mogelijk is, te bewerkstelligen dat een vennootschap een dividendbeleid zal hebben dat voldoet aan balansnormering. Artikel 5 lid 2 van de Landsverordening corporate governance stelt dat indien door of namens een Minister wordt beslist of meebeslist over de vaststelling of aanpassing van het dividendbeleid van een vennootschap, dient de Minister een voornemen daartoe schriftelijk en gemotiveerd aan de adviseur corporate governance te melden. In overeenstemming met artikel 5 lid 3 van de Landsverordening corporate governance dient de adviseur corporate governance aan te geven of er tegen die vaststelling of aanpassing al dan niet zwaarwegende bezwaren zijn die verband houden met balansnormering.

2 Ontvangen en geraadpleegde relevante documenten

- Besluiten van de Raad van Ministers van 7 september 2022 en 21 september 2022 met zaaknummer 2022/018420 en 2022/026365;
- Aanbiedingsformulier voor stukken van de Raad van Ministers betreffende de goedkeuring van de jaarrekening boekjaar 2021 van DC-ANSP;

- Brief van DC-ANSP met referentienummer DCANSP/MA/uit/2022/5/705 betreffende het verzoek tot goedkeuring en vaststelling jaarrekening 2021 DC-ANSP;
- Advies jaarrekening 2021 d.d. 15 augustus 2022 door het Ministerie van Financiën (zaaknummer: 2022/018420);
- Jaarrekening 2021 DC-ANSP;
- Aanbiedingsformulier voor stukken van de Raad van Ministers betreffende de jaartoets en advies inzake dividendbeleid bij jaarrekening 2021 van DC-ANSP;
- Brief van DC-ANSP met referentienummer DCANSP/MA/uit/2022/5/716 betreffende de jaartoets en advies inzake dividendbeleid met betrekking tot het verslagjaar 2021;
- Advies jaartoets en advies inzake dividendbeleid bij jaarrekening 2021 van DC-NSP d.d. 30 augustus 2022 door het Ministerie van Financiën (zaaknummer 2022/026365);
- (Kopie) Besluit van de Raad van Ministers inzake dividendbeleid DC-ANSP van 23 maart 2022 (zaaknummer 2021/026790).
- Statuten van DC-ANSP, laatstelijk gewijzigd d.d. 25 mei 2012; en
- Online uittreksel van het Handelsregister van de Kamer van Koophandel van Curaçao van DC-ANSP van 27 september 2022.

3 Wettelijke bepalingen betreffende het voornemen tot vaststelling dividendbeleid

Conform artikel 5 van de Landsverordening corporate governance bewerkstelligt de verantwoordelijke Minister, voor zoveel als dat mogelijk is, dat een vennootschap een dividendbeleid zal hebben dat voldoet aan de balansnormering. Indien door of namens de verantwoordelijke Minister wordt beslist of meebeslist over de vaststelling of aanpassing van het dividendbeleid van een vennootschap, meldt hij het voornemen daartoe schriftelijk en gemotiveerd aan de adviseur corporate governance.

Volledigheidshalve zij gesteld dat conform artikel 1 onder e. van de Landsverordening corporate governance onder dividendbeleid wordt verstaan de jaarlijkse besluitvorming van een vennootschap inzake de winstbestemming teneinde de vermogensverschaffers een redelijke vergoeding te bieden voor het door hen geïnvesteerde vermogen. Eveneens conform artikel 1 onder b. van de Landsverordening corporate governance dient onder balansnormering te worden verstaan het bepalen van een zodanige adequate vermogensstructuur dat de continuïteit van de vennootschap op lange termijn wordt gewaarborgd.

In dit kader dient het bestuur van een vennootschap conform onder andere artikel 2.1 van de Code een beleidsplan, jaarplan en jaarlijkse exploitatie- en investeringsbegroting op te stellen alsmede zorg te dragen voor zowel een voorstel voor een deugdelijke balansnormering als dividendbeleid.

Het bestuur dient in dit kader ook in het bijzondere te handelen met in inachtneming van het gestelde in artikel 3.4 en 3.5 van de Code.

Het voorgaande brengt met zich mee dat alvorens bij een vennootschap tot enige dividenuitkering wordt overgegaan, gehandeld dient te worden met in inachtneming van het gestelde in de Landsverordening corporate governance, de Code, de wet- en regelgeving en de statutaire bepalingen.

De verantwoordelijke Minister dient het voorgaande te bewerkstelligen en in het verlengde hiervan jaarlijks voorafgaand aan een boekjaar de balansnormering en dividendbeleid schriftelijk en gemotiveerd aan de adviseur te melden.

4 Jaartoets en dividenuitkeringsvoorstel 2020 DC-ANSP

Middels besluiten van de Raad van Ministers 7 september 2022 en 21 september 2022 met zaaknummers 2022/018420 en 2022/026365, ontvangen op respectievelijk 8 september 2022 en 22 september 2022, is de jaarrekening en de jaartoets 2021 inzake het dividendbeleid/dividenuitkering van DC-ANSP ter toetsing aan de adviseur aangeboden.

Op verzoek van de Minister van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning (hierna: de Minister) heeft het Ministerie van Financiën op 15 augustus 2022, respectievelijk 30 augustus 2022 advies uitgebracht m.b.t. de jaarrekening (zaaknummer: 2022/018420) en de jaartoets (zaaknummer: 2022/026365) inzake het dividendbeleid/dividenduitkering van DC-ANSP over het verslagjaar 2021.

De adviseur neemt aan dat het adviezen van het Ministerie van Financiën, waar relevant, in casu dienen te worden opgevat als de vereiste schriftelijke motivering van de Minister ter zake het dividendbeleid / dividenduitkeringsvoorstel 2021 van DC-ANSP.

Met betrekking tot de jaarrekening 2021 van DC-ANSP heeft het Ministerie van Financiën in het advies van 15 augustus 2022 onder meer het volgende gesteld:

“(…)

Hoewel DC-ANSP in het jaar 2021 nog steeds te maken had met de effecten van de wereldwijde COVID-19 pandemie, heeft het langzaam loslaten van de reis beperkende maatregelen in de luchtvaartsector een positief effect gehad op de resultaten van het bedrijf vergeleken met het rampjaar 2020. Aandacht voor kostenbeheersing en uitstel van geplande investeringen hebben daar ook een positief effect op gehad. De resultaten van de pre-COVID periode (2019) is echter nog niet bereikt.

De geopolitieke situatie in Venezuela is nog steeds actueel voor wat betreft het aantal vliegbewegingen in de Curaçao FIR. Een gesloten luchtruim van een buurland is voor geen enkel “air navigation service provider” in de wereld erg bevorderlijk.

Verlies- en winstrekening

	2021	2020	2019
Revenues:			
Enroute facility charges	11,475,640	7,663,220	18,670,168
Aerodrome and approach charges HATO	3,222,215	2,381,535	4,810,334
Aerodrome and approach charges Flamingo	3,188,188	3,110,523	3,820,435
Other	2,200,829	1,046,307	1,762,530
Total revenues	20,086,872	14,201,590	29,063,467
Expenses:			
Personnel expenses	13,242,292	13,556,603	14,156,209
Housing expenses	1,753,212	1,861,782	1,959,932
Office, PR & Transport	1,172,051	908,379	1,264,828
Depreciation	4,327,422	4,160,378	4,346,567
General expenses	2,006,869	1,337,810	3,097,156
Impairment doubtful debt	-1,587,154	-868,462	-307,415
Total operating costs	20,914,692	20,956,490	24,517,277
Operating income/Loss	-827,820	-6,754,900	4,546,190
Financial expenses & forex result	-202,721	-66,239	-172,460
Profit tax	737,340	1,845,964	-824,688
Net result	-293,201	-4,975,175	3,549,042
Actuarial gains and losses	98,672	-54,591	-171,860
Total comprehensive income	-194,529	-5,029,766	3,377,182

Op totaal niveau (total comprehensive income) lijdt DC-ANSP nog steeds een verlies (van NAf 194.529), maar vergeleken met het verlies van 2020 (ruim NAf 5 miljoen), is dat maar een fractie. Het verlies wordt ten laste van het eigen vermogen geboekt.

Ter vergelijking met het pre-COVID niveau zijn ook de cijfers van 2019 weergegeven in de laatste kolom.

DC-ANSP is voor haar omzet afhankelijk van het aantal vliegtuigen dat door haar gecontroleerde vluchtinformatie gebied (Curaçao FIR) vliegt en van het aantal vliegtuigen dat landt op en vertrekt vanuit de vliegvelden op Curaçao en Bonaire.

In 2021 steeg de overall vliegbewegingen voor DC-ANSP met 48% vergeleken met het jaar ervoor, maar bleef wel op 64% van het niveau van 2019. De verdiensten van DC-ANSP (aerodrome and approach charges) bij de Flamingo Tower (Bonaire) en bij de Hato Tower (Curaçao) zijn vergelijkbaar (NAf 3,2 mln.) in 2021. De totale omzet nam toe van NAf 14,2 miljoen in 2020 tot NAf 20,1 miljoen in 2021.

Opvallend is dat de kosten op totaal niveau vrijwel gelijk blijven in zowel 2020 als 2021, namelijk NAf 20,9 miljoen. Wel is de post "Vrijval voorzieningen voor dubieuze debiteuren" hoger in 2021 (NAf 1,6 mln. vergeleken met NAf 0,9 mln. in 2020), hetgeen duidt op een betere inning van uitstaande schulden.

Balans

	2021	2020
Assets		
Non current assets		
Property, equipm. & other	24,630,312	27,804,392
Current assets		
Acc. receivables & other	4,094,284	2,845,997
Time deposits	2,200,000	2,200,000
Cash and cash equivalents	14,845,440	14,729,278
	21,139,724	19,775,275
Total assets	45,770,036	47,579,667
Liabilities and Equity		
Stockholders' equity	30,536,054	30,730,584
Non current liabilities	10,049,074	10,443,662
Current liabilities	5,184,908	6,405,421
Liabilities & Equity	45,770,036	47,579,667

DC-ANSP is conform de balans in staat tegenvallers met interne middelen op te vangen. De solvabiliteit van DC-ANSP, gemeten als de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het balanstotaal, neemt toe van 64,6% in 2020 tot 66,7% in 2021.

Daarmee komt de solvabiliteitsratio van DC-ANSP ruim boven de norm van 40% uit.

Ook de liquiditeitspositie van DC-ANSP, gemeten als de verhouding vlottende activa en kortlopende schulden (current ratio), neemt toe van 3,1 in 2020 tot 4,1 in 2021.

De current ratio komt daarmee ook boven de norm van 1,5 uit.

Controleverklaring 2021

De accountant van de vennootschap (BDO B.V.) heeft bij de jaarrekening 2021 een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Ten aanzien van de aspecten van Corporate Governance meldt de accountant dat de Directie en de Raad van Commissarissen hebben voldaan aan de Code, rekening houdend met de punten, die in de verslagen zijn opgenomen.

Dividend

Gelet op het geleden verlies in 2021 stellen wij voor geen dividend vast te stellen.

Advies

Wij stellen u voor de jaarrekening 2021 door de AvA te laten vaststellen rekening houdend met een dividend van nihil en decharge te verlenen aan de Directie voor het gevoerde beleid en de Raad van Commissarissen voor het gehouden toezicht.

(...)"

In het advies van 30 augustus 2022 gaat het Ministerie van Financiën op verzoek van de Minister nog nader in op de jaartoets inzake het dividendbeleid/dividenduitkering over het verslagjaar 2021

("...)

Feitelijk heeft het Ministerie van Financiën al bij de analyse van de jaarrekening 2021 van Dutch Caribbean Air Navigation Service Provider N.V. (DC-ANSP) reeds geadviseerd om over het boekjaar 2021 geen dividend uit te keren, gelet op het geleden verlies in 2021 (zie advies in omslag met zaaknummer 2022/018420)¹.

Daarbij heeft het ministerie als toetsingskader genomen het besluit van de Raad van Ministers inzake dividendbeleid DC-ANSP van 23 maart 2022 (zaaknummer 2021/026790).

Een kopie van dat besluit is hierbij toegevoegd.

DC-ANSP komt tot eenzelfde conclusie, echter gebruikmakend van een ander toetsingskader, namelijk een eerder in een Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) vastgesteld dividendbeleid voor de jaren 2015-2022. Zoals bekend is het Land Curaçao, samen met het Land Sint Maarten en de Staat der Nederlanden, aandeelhouder in DC-ANSP. Een RvM-besluit van Curaçao omtrent het dividendbeleid volstaat niet. Dat besluit dient namelijk in een AvA-besluit van DC-ANSP te worden geformaliseerd.

Belangrijkste verschillen tussen de twee toetsingskaders zijn de vereiste financiële ratio's. Het RvM-besluit van 23 maart 2022 gaat uit van een solvabiliteitsratio van minimaal 40%, terwijl DC-ANSP uitgaat van minimaal 50%. Qua minimaal vereiste liquiditeitsratio (current ratio) gaat het betreffend raadsbesluit uit van 1,5; DC-ANSP gaat uit van een current ratio van minimaal 2. In 2021 bedraagt de solvabiliteitsratio van DC-ANSP 66,7% en de current ratio 4,1. Op basis van sec deze twee criteria zouden in beide gevallen dividend mogen worden uitgekeerd, echter doorslaggevend criterium in beide gevallen is, dat er in een verlieslatend jaar geen dividend wordt uitgekeerd. In 2021 heeft DC-ANSP een verlies op totaal niveau geleden van NAf 195.000 (verlies 2020: NAf 5,0 miljoen). Op basis hiervan is het advies geen dividend uit te keren over het jaar 2021.

(...)"

De adviseur heeft gelet op het geleden verlies in 2021 door DC-ANSP geen zwaarwegende bezwaren tegen het feit dat er geen dividend voor het boekjaar 2021 wordt vastgesteld.

5 Conclusie en Advies

- De Minister wordt geadviseerd te bewerkstelligen dat het besluit van de Raad van Ministers inzake dividendbeleid DC-ANSP van 23 maart 2022 (zaaknummer 2021/026790) zo spoedig mogelijk middels een AvA-besluit van DC-ANSP wordt geformaliseerd
- De adviseur heeft gelet op het geleden verlies in 2021 door DC-ANSP geen zwaarwegende bezwaren tegen het feit dat er geen dividend voor het boekjaar 2021 wordt vastgesteld.

Adviseur corporate governance

cc. Minister van Financiën
Minister-President